

Investigating Challenges and Coping Strategies in Intercultural Marriages in Iran: A Qualitative Study of Men's Lived Experiences

Amir Ghorbanpoor Lafmejani*
Sara Ghorbanzadeh**

In intercultural marriages, couples face numerous challenges due to differences in beliefs, values, customs, traditions, and communication styles. This study aimed to investigate the challenges of intercultural marriages and the coping strategies employed by men involved in intercultural marriages. The present study adopted a qualitative research strategy and applied an inductive qualitative content analysis method. The study sample consisted of all men who had married someone from outside their own city and cultural background and were residing in one of the cities of Iran. 25 male participants were interviewed. Following the analysis of the interviews, six main themes related to the challenges of intercultural marriage were identified, including challenges related to religious beliefs, communication challenges, family-related challenges, differences in customs and traditions, challenges arising from geographical distance, and challenges arising from regional and geographical differences. In addition, five main themes related to coping strategies were identified: passive/avoidant strategies, cognitive strategies, interactive strategies, religious strategies, and solution-oriented strategies. To reduce the challenges facing intercultural marriages and help improve their quality of life, it is suggested that family counselors and couple therapists adopt a comprehensive approach by placing intercultural communication skills training, strengthening social support networks,

* Corresponding Author: Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran.
qorbanpoorlafmejani@guilan.ac.ir
<https://orcid.org/0000-0003-3548-5629>

**M.A, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran.
ghorbanzadeh_sara@yahoo.com
<https://orcid.org/0009-0004-4256-9104>

utilizing the capacity of religious strategies in coping with conflicts, and facilitating the process of creating a "third culture" by couples on their agenda.

Keywords: Intercultural marriage, Marriage among men, Coping strategies, Iranian couples, Quality of life.

Introduction

Marriage, as the most fundamental social institution, plays a pivotal role in family formation and the continuity of culture within societies. In recent years, extensive developments in communication technology, transportation, and internal migration have provided the conditions for an increase in marriages in which spouses have distinct cultural, linguistic, religious, and ethnic backgrounds. These marriages, known as intercultural marriages, face numerous challenges due to differences in beliefs, values, customs and traditions, and communication styles, which can affect marital satisfaction and, in some cases, lead to divorce. Despite the increasing prevalence of such marriages in Iran, the research literature indicates that most domestic studies have adopted quantitative approaches and have primarily focused on identifying scattered challenges, while less attention has been paid to an in-depth exploration of the coping strategies that couples themselves employ when confronting cultural conflicts. Accordingly, the present study was conducted with the aim of investigating the challenges of intercultural marriages and the coping strategies employed by Iranian men, to fill the existing research gap and provide an indigenous model of the process of confronting the challenges of intercultural marriages. The research literature indicates that international studies, such as those by Sindane (2014), Dewaele (2018), Kim and Yu (2022), and Sun and Yuan (2021), have more extensively addressed challenges such as differences in religious beliefs, communication and language difficulties, conflicts with the spouse's family, and differences in rituals and traditions. In Iran, studies by Shirdel and Shojaei (2016) and Rajabi et al. (2017) have also pointed to some of these challenges. However, what has received less attention in these studies is the presentation of an integrated framework of coping strategies that

couples themselves develop within the specific cultural context of Iran. In particular, the role of distinctive features of Iranian culture, such as strong familism, the vital importance of religion as a component of identity, profound intracultural differences among provinces, and the use of religious strategies as a coping resource, has not been systematically examined in previous research.

Methodology

The present study was conducted using a qualitative research strategy and an inductive qualitative content analysis method. The study population consisted of all men who had married someone from outside their own city and cultural background and were residing in one of the cities of Iran. Purposive sampling was conducted using the snowball sampling method. The inclusion criterion was being in an intercultural marriage. The data collection tool was a semi-structured interview. The interview process continued until theoretical saturation was reached (at the 23rd interview); however, to ensure greater confidence in the findings, interviews were continued until 25 participants had been interviewed. The average duration of the interviews was 35 minutes. The data were analyzed using the conventional qualitative content analysis method proposed by Hsieh and Shannon (2005). To establish trustworthiness, participant review (member checking) and expert review were employed.

Results

The findings of the study are presented in two sections: challenges and coping strategies.

In the section on challenges, six main themes were extracted:

1. Challenges related to religious beliefs, including two subcategories: "greater freedom of the wife and her family regarding religious boundaries" and "insistence of the wife and her family on religious boundaries."
2. Communication challenges, including four subcategories: "differences in the level of social interaction," "misinterpretation of words and behaviors," "weakness in communication skills," and "different love languages."

3. Family-related challenges, including two subcategories: "family interference" and "lack of or insufficient financial assistance from families."
4. Differences in customs and traditions, including two subcategories: "differences in engagement, wedding, and dowry customs" and "different perspectives across cities."
5. Challenges arising from geographical distance, including two subcategories: "problems related to the distance between locations" and "emotional difficulties resulting from being away from families."

In the section on coping strategies, five main themes were identified:

1. Passive/Avoidant Strategy, including three subcategories: "silence and forbearance," "avoidance and distancing," and "letting time pass."
2. Cognitive Strategy, including two subcategories: "identifying and accepting differences and similarities" and "increasing knowledge and information."
3. Interactive Strategy, including three subcategories: "increasing verbal communication with the spouse," "consulting experienced individuals," and "establishing appropriate boundaries with families."
4. Religious Strategy, including the subcategory "using spiritual resources and practices."
5. Solution-Oriented Strategy, including three subcategories: "seeking assistance from a professional counselor," "migrating to a new city and creating a third culture," and "increasing visits to the spouse's city to alleviate homesickness."

Discussion and Conclusion

The present study demonstrated that Iranian men in intercultural marriages experience a wide range of challenges. Based on Face-Negotiation Theory (Ting-Toomey, 1988), religious conflicts and differences in religious boundaries are not merely differences in personal preferences; rather, they constitute threats to an individual's face in relation to their family and traditional society. Furthermore, based on Uncertainty Reduction Theory (Berger & Calabrese, 1975), differences in direct versus indirect communication styles intensify

uncertainty and create communication-related stress. From the perspective of Kim's (2001) theory of intercultural adaptation, the family serves as the primary host social network, and in Iranian culture, due to strong familism, family interference may continue even years after marriage. Furthermore, according to Cultural Identity Theory (Collier & Thomas, 1988), differences in customs and dietary habits are not merely matters of personal preference but reflect different systems of meaning that are deeply intertwined with individuals' cultural identities.

In contrast, men employ five coping strategies, and their success largely depends on replacing passive strategies, such as silence, patience, and avoidance, with interactive and solution-oriented strategies, such as dialogue, consultation, establishing boundaries with families, seeking professional counseling, and creating a third culture. The religious strategy, including prayer, supplication to the Imams, and seeking assistance from God, was identified as a distinctive feature of Iranian-Islamic culture. Although it can be categorized as emotion-focused coping, it has an active dimension and can be utilized as a positive resource in counseling interventions.

The present study recommends that family counselors and couple therapists place the following measures on their agenda: training intercultural communication skills with an emphasis on non-threatening questioning and managing linguistic misunderstandings; strengthening social support networks; utilizing the capacity of religious strategies in coping with conflicts; facilitating the process of creating a "third culture" by couples through migration to a third city or the development of new family patterns; and designing pre- and post-marital educational and counseling programs that emphasize appropriate boundary-setting with families and the management of cultural expectations.

References

- Alini, Mohammad (2015) Examining family functions in shaping Islamic lifestyle. *Islam and Social Studies*, 1(4), 77–107. (In Persian).
- Berger, C. R., & Calabrese, R. J. (1975) Some explorations in initial interaction and beyond: Toward a developmental theory of interpersonal communication. *Human Communication Research*, 1(2), 99–112.

DOI: 10.1111/j.1468-2958.1975.tb00258.x.

Collier, M. J., & Thomas, M. (1988) Cultural identity: An interpretive perspective. In Y. Y. Kim & W. B. Gudykunst (Eds.), *Theories in intercultural communication* (pp. 99–120). Sage.

Dewaele, J. M. (2018) Pragmatic challenges in the communication of emotions in intercultural couples. *Intercultural Pragmatics*, 15(1), 29–55.

DOI: 10.1515/ip-2018-0002.

Ellison, C. G., Burdette, A. M., & Wilcox, W. B. (2010) The couple that prays together: Race and ethnicity, religion, and relationship quality among working-age adults. *Journal of Marriage and Family*, 72(4), 963–975.

DOI: 10.1111/j.1741-3737.2010.00742.x.

Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005) Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277–1288.

DOI: 10.1177/1049732305276687

Iravani, Mohammad Baqer (2009) *Dorus-e Tamhidiyyah fi al-Fiqh al-Istidlali* (Vol. 4). Qom: World Center for Islamic Sciences. (In Persian)

Jan Bozorgi, Masoud (2021) *Pre-Marriage Counseling: Principles, Foundations, and Practical Strategies*. Qom: Research Institute of Hawzah and University. (In Persian)

Kim, W. J., & Yu, S. (2022) Psychological adaptation among marriage migrant women in South Korea: Stress and coping, culture learning, and social cognition approaches. *The American Journal of Family Therapy*, 50(4), 424–441.

DOI: 10.1080/01926187.2021.1946001

Kim, Y. Y. (2001) *Becoming Intercultural: An Integrative Theory of Communication and Cross-Cultural Adaptation*. Sage Publications.

Rajabi, Gholamreza, Sadeghi, Mohsen, & Ghorbani, Naser (2017) Phenomenological exploration of the lived experience of marital satisfaction among couples with cultural differences. *Family Counseling and Psychotherapy*, 8(1), 105–124.

DOI: 10.22034/fcp.2018.60859. (In Persian)

Shirdel, Sima, & Shojaei Baghini, Fatemeh (2016) Marriage and the investigation of factors affecting its success and failure. The 9th Congress of Pioneers of Progress, Tehran. (In Persian)

Sindane, S. M. (2014) *Perceptions of intercultural marriage: The lived experiences of South Africans and African foreigners in intercultural marriage* [Master's thesis, University of KwaZulu-Natal]. UKZN Research Space.

Sun, Y., & Yuan, L. (2021, January) A study of Sino-Western intercultural marriage from a cross-cultural perspective. In 6th Annual International

Conference on Social Science and Contemporary Humanity Development (SSCHD 2020) (pp. 206–209). Atlantis Press.

DOI: 10.2991/assehr.k.210106.039

Ting-Toomey, S. (1988) Intercultural conflict styles: A face-negotiation theory. In Y. Y. Kim & W. B. Gudykunst (Eds.), *Theories in intercultural communication* (pp. 213–235). Sage.

فصلنامه علمی «پژوهش انحرافات و مسائل اجتماعی»

شماره نوزدهم، بهار ۱۴۰۵: ۱۴۲-۱۰۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۲/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۴/۰۱

نوع مقاله: پژوهشی

چالش‌ها و راهبردهای مقابله در ازدواج‌های بین‌فرهنگی در ایران: مطالعه کیفی تجربه زیسته مردان

* امیر قربان‌پور لقمجانی

** سارا قربان‌زاده

چکیده

در ازدواج‌های بین‌فرهنگی، زوجین به دلیل تفاوت در باورها، ارزش‌ها، آداب و رسوم و سبک‌های ارتباطی، با چالش‌های متعددی مواجه هستند. این پژوهش با هدف بررسی چالش‌های ازدواج‌های بین‌فرهنگی و راهبردهای مقابله با آن در مردان درگیر در ازدواج‌های بین‌فرهنگی انجام شد. راهبرد پژوهش حاضر، کیفی و روش آن، تحلیل محتوای کیفی از نوع استقرایی است. جامعه پژوهش شامل تمامی مردانی بود که با فردی خارج از شهر و فرهنگ خود ازدواج کرده و ساکن یکی از شهرهای ایران بودند. در فرایند پژوهش با ۲۵ مرد شرکت‌کننده مصاحبه شد. پس از تحلیل مصاحبه‌ها، شش مضمون اصلی در زمینه چالش‌های ازدواج بین‌فرهنگی یافت شد که شامل چالش‌های مرتبط با باورهای دینی، چالش‌های ارتباطی، چالش‌های مربوط به خانواده‌ها، تفاوت در آداب و رسوم، چالش‌های ناشی از دوری مسافت و چالش‌های ناشی از تفاوت‌های منطقه‌ای و جغرافیایی

* نویسنده مسئول: دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران
qorbanpoorlafmejani@guilan.ac.ir
<https://orcid.org/0000-0003-3548-5629>

** دانش‌آموخته کارشناسی ارشد گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران
ghorbanzadeh_sara@yahoo.com
<https://orcid.org/0009-0004-4256-9104>

می‌شود. همچنین پنج مضمون اصلی در زمینه راهبردهای مقابله‌ای شامل راهبرد انفعالی / اجتناب‌مدار، راهبرد شناختی، راهبرد تعاملی، راهبرد مذهبی و راهبرد راه‌حل‌مدار شناسایی شد. برای کاهش چالش‌های پیش روی ازدواج‌های بین فرهنگی و کمک به بهبود کیفیت زندگی آنان، پیشنهاد می‌شود که مشاوران خانواده و زوج‌درمانگران با اتخاذ رویکردی جامع، آموزش مهارت‌های ارتباطی بین فرهنگی، تقویت شبکه‌های حمایتی اجتماعی، استفاده از ظرفیت راهبردهای مذهبی در مقابله با تعارضات و تسهیل فرآیند خلق «فرهنگ سوم» توسط زوجین را در دستور کار خود قرار دهند.

واژه‌های کلیدی: ازدواج بین فرهنگی، ازدواج مردان، راهبردهای مقابله، زوجین ایرانی و کیفیت زندگی.

بیان مسئله

خانواده به عنوان پایه اساسی زندگی اجتماعی و نهاد اصلی شکل‌گیری جامعه محسوب می‌شود و نخستین کانونی است که شخص در آن حضور پیدا می‌کند، رشد می‌یابد و تربیت می‌شود. آنچه در خانواده، تحولات، عملکردهای مختلف و کارکردهای آن مورد اهمیت است، چگونگی تشکیل خانواده، هنجارها و قوانین، سنت‌ها و ارزش‌های حاکم بر آن است که به عنوان نقطه آغاز ساخت خانواده، بسیاری از نقش‌ها و وظایف این نهاد را نمایان می‌کند (علینی، ۱۳۹۴: ۷۸). به گفته ایروانی (۱۳۸۸)، ازدواج یک قرارداد شرعی است در رابطه بین دو جنس مخالف (زن و مرد)؛ عهده‌ای که انشای علقه زوجیت خاص را تضمین می‌کند و دست‌کم در دو حوزه اساسی اقتصادی و جنسی، تعهداتی به یکدیگر می‌دهند. ازدواج در فرهنگ‌های مختلف، حیاتی تلقی می‌شود و نقش اساسی در پیوند با خانواده دارد (Broude, 1994: ر.ک).

امروزه دنیا در جنبه‌های زیادی مثل فناوری، حمل و نقل و اصلاحات اقتصادی و سیاسی، تغییرات بزرگی را تجربه می‌کند. تحت تأثیر این تغییرات، افراد از فرهنگ‌های مختلف، راحت‌تر با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند و همچنین ازدواج‌های بین فرهنگی هم در سال‌های اخیر رواج بیشتری داشته است (Sun, & Yuan, 2021: 207). به گفته مک‌فادن (۲۰۰۱)، هرچند بیشتر ازدواج‌ها در جهان بین افرادی با پیشینه فرهنگی یکسان انجام می‌شود، ولی دسترسی آسان‌تر به حمل و نقل هوایی و افزایش افرادی که در سراسر کشورها مهاجرت می‌کنند، ازدواج‌های بین فرهنگی هم گسترش بیشتری یافته است (Frame, 2004: 221). اصطلاح ازدواج‌های بین فرهنگی به عنوان ازدواج بین افراد با زمینه‌های ملی، قومی، مذهبی و یا نژادی مختلف تعریف می‌شود (رجبی و دیگران، ۱۳۹۶: ۱۰۷).

به گفته جان بزرگی (۱۴۰۰)، یک‌سوم تا نیمی از ازدواج‌ها به طلاق ختم می‌شود و احتمال طلاق به برخی عوامل خطر ساز مانند سن ازدواج، سطح تحصیلات، قومیت، نژاد و ملیت افراد بستگی دارد. به گفته سان و یوآن (۲۰۲۱) همه زوج‌های بین فرهنگی به علت وجود تفاوت‌ها و تضادهای فرهنگی، نمی‌توانند زندگی شادی داشته باشند و اغلب در این نوع ازدواج‌ها، خشونت خانوادگی، آمار بالای طلاق و بسیاری از مشکلات دیگر

رخ می‌دهد که بر شادی این ازدواج‌ها اثر می‌گذارد. تحقیقات بیشتر، پیچیدگی‌های این نوع از ازدواج‌ها را بیان کرده است، زیرا همسران در این ازدواج‌ها هر کدام به یک مجموعه قوانین، نگرش‌ها، عادت‌ها، راه‌های متفاوت ارتباط با یکدیگر و راه‌حل‌های مختلف برای حل مسائل مجهز هستند (Cahn, & Abigail, 2007: 112).

در این میان، آنچه به اندازه شناسایی چالش‌ها حائز اهمیت است، شناخت «راهبردهای مقابله» در ازدواج‌های بین‌فرهنگی است. راهبردهای مقابله به مجموعه تلاش‌های شناختی، عاطفی و رفتاری اطلاق می‌شود که افراد برای مدیریت، تحمل یا کاهش استرس‌ها و تعارضات ناشی از تفاوت‌های فرهنگی به کار می‌گیرند (Lazarus & Folkman, 1984: 24). در بافت ازدواج‌های بین‌فرهنگی، این راهبردها می‌توانند از سبک‌های ارتباطی (مانند گفت‌وگو یا اجتناب) تا راهکارهای هویتی (مانند ساخت فرهنگ سوم) و حتی منابع معنوی و مذهبی را در برگیرند (Casmir, 1999: 92). از آنجا که تفاوت‌های فرهنگی ذاتاً قابل حذف نیستند، موفقیت یا شکست این ازدواج‌ها تا حد زیادی به نوع راهبردهای مقابله‌ای بستگی دارد که زوجین در مواجهه با تعارضات به کار می‌گیرند (Ting-Toomey, 1988: 214). زوجینی که راهبردهای انطباقی و مسئله‌مدار (مانند یادگیری زبان و فرهنگ یکدیگر، مشورت، مذاکره و مرزبندی سالم با خانواده‌ها) را به کار می‌گیرند، احتمال بیشتری برای دستیابی به رضایت زناشویی دارند؛ در حالی که زوجینی که به راهبردهای غیر انطباقی (مانند سرکوب تعارض، اجتناب مزمن یا تحمیل فرهنگ خود) روی می‌آورند، در معرض خطر بالاتری برای طلاق و نارضایتی قرار دارند (Kim, 2001; Kim & Yu, 2022: ر.ک.).

بررسی پیشینه محدود پژوهش در زمینه ازدواج‌های بین‌فرهنگی بیانگر آن است که مطالعه درباره چالش‌های این نوع ازدواج‌ها، بکر و دست‌نخورده باقی مانده و پژوهشگران آن را نادیده گرفته‌اند (ر.ک: رجبی و دیگران، ۱۳۹۶). این خلأ درباره راهبردهای مقابله حتی عمیق‌تر است؛ به طوری که به این پرسش اساسی پاسخ داده نشده است که «افراد درگیر در ازدواج‌های بین‌فرهنگی ایرانی در عمل، هنگام مواجهه با تعارضات فرهنگی از چه راهبردهایی استفاده می‌کنند؟» و «کدام‌یک از این راهبردها مؤثرتر است؟»

مسئله اصلی این مقاله، بررسی چالش‌ها در ازدواج‌های بین‌فرهنگی ایرانی در بین مردان است.

پیشینه پژوهش

سیندانه (۲۰۱۴)، پژوهشی با عنوان ادراکات ازدواج بین فرهنگی: تجارب زیسته آفریقای جنوبی و خارجیان در ازدواج بین فرهنگی انجام داد. او در پژوهش خود به مذهب به عنوان یکی از مسائل چالش‌برانگیز اشاره و بیان کرده بود دلیل آن این است که هر فرد در این نوع ازدواج‌ها در فرهنگ متفاوتی اجتماعی شده است.

پژوهش الیسون و همکاران (۲۰۱۰) نیز نشان داد که اختلاف در باورهای مذهبی احتمالاً روی رضایت زناشویی این نوع زوجین هم اثرگذار است. شیردل و شجاعی (۱۳۹۵) در پژوهش خود با عنوان «ازدواج و بررسی عوامل اثرگذار بر موفقیت یا عدم موفقیت آن»، تعارضات مذهبی زوجین را از عواملی دانستند که بر طلاق آنها مؤثر است.

دیوالی (۲۰۱۸) در پژوهش خود با عنوان «چالش‌های عمل‌گرایانه در برقراری ارتباط و عواطف در زوج‌های بین فرهنگی» به این نتیجه رسیده بود که زوجین بین‌فرهنگی در ازدواجشان با چالش‌های عملی برقراری ارتباط روبه‌رو هستند و تقریباً سه‌چهارم مشکلات را به مسائل ارتباطی نسبت دادند.

شارایوسکی و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهش خود با هدف بررسی تأثیر پیشینه فرهنگی همسران درباره اوقات فراغت و رضایت زناشویی در بین آمریکایی‌های کره‌ای و شرقی، دریافتند که از جمله چالش‌های بین زوج‌های بین‌فرهنگی، تفاوت در سبک‌های ارتباطی و رفتار اجتماعی است که اغلب خود را در موقعیت‌های مربوط به اوقات فراغت نشان می‌دهد. هیبانی و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهش خود با عنوان «مواجهه با چالش‌های ارتباط بین‌فرهنگی پناهندگان سابق سودانی زن در استرالیا» به این نتیجه رسیدند که صلاحیت پایین زبان، یکی از چالش‌های زنان در این پژوهش بود.

کولز (۲۰۰۹) در پژوهش خود با عنوان «چالش‌های زبان و ارتباطات برای زوج‌های بین‌فرهنگی ساکن فنلاند»، به مشکلات مربوط به زبان و ارتباط بین زوج‌ها پرداخت. وی

از جمله این مشکلات را بدتر شدن زبان مادری، شک در تسلط به زبان میزبان و وابستگی به شریک فنلاندی برای برقراری ارتباط بیان کرد.

رجبی و همکاران (۱۳۹۶) در مطالعه خود با عنوان «پیکاوی تجربه‌زیسته رضایت زناشویی زوجین دارای تفاوت فرهنگی» بیان کردند که در این نوع ازدواج‌ها، هر کدام از زوجین دارای رسوم و فرهنگ متفاوتی در اجرای مراسمی همچون عقد، عروسی‌ها، اعیاد و مهمانی‌ها هستند. از این‌رو این مورد خیلی از اوقات سبب به وجود آمدن تعارض و ناراحتی بین زوجین می‌شده است. داناوان (۲۰۰۴) در پژوهش خود با عنوان «استرس و تکنیک‌های مقابله‌ای در ازدواج‌های موفق بین‌فرهنگی» دریافتند که زوجین بین‌فرهنگی، استرس‌هایی مثل تدارکات و سنت‌های متفاوت برای مراسم دارند.

کنگ (۲۰۱۲) در مطالعه خود با عنوان «تأثیرات فرهنگی بر روابط بین‌فرهنگی برای زنان» به این نتیجه رسید که پدیده ازدواج بین‌فرهنگی تحت تأثیر عوامل مختلفی مثل دلبستگی عاطفی قرار می‌گیرد. پژوهش سان و یوآن (۲۰۲۱) با عنوان «مطالعه ازدواج بین‌فرهنگی چین و غرب از چشم‌انداز بین‌فرهنگی» نشان دادند که برخی مشکلات رایج بین این زوج‌ها شامل عادات غذا خوردن و رژیم غذایی متفاوت و مشکلات مربوط به محل زندگی و تفاوت در ارزش‌ها و نگرش‌ها بود.

بررسی پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه ازدواج‌های بین‌فرهنگی نشان می‌دهد که بیشتر مطالعات خارجی (ر.ک: سیندانه، ۲۰۱۴؛ البسون و دیگران، ۲۰۰۹؛ دیوائل، ۲۰۱۸؛ کیم و همکاران، ۲۰۱۳) و ایرانی (ر.ک: شیردل و شجاعی، ۱۳۹۵؛ رجبی و دیگران، ۱۳۹۶) عمدتاً بر شناسایی چالش‌های پراکنده نظیر تفاوت‌های مذهبی، مشکلات ارتباطی و زبانی، تعارض با خانواده همسر، یا تفاوت در آیین‌ها و سنت‌ها متمرکز بوده‌اند. با این حال آنچه در این مطالعات کمتر دیده می‌شود، ارائه چارچوبی یکپارچه و نظری برای تبیین چگونگی کنش متقابل این چالش‌ها با یکدیگر و نیز بررسی راهبردهای مقابله‌ای است که خود زوجین در مواجهه با این چالش‌ها به کار می‌گیرند. به عبارت دیگر، بیشتر پژوهش‌های موجود به «چه چالش‌هایی وجود دارد» پرداخته‌اند، اما به «چگونه زوجین با این چالش‌ها

کنار می آیند و چه راهبردهایی را در بافت فرهنگی خاص ایران توسعه می دهند» کمتر توجه شده است.

از سوی دیگر، مطالعات داخلی کمی به مهارت‌های ارتباطی اشاره کرده‌اند، اما این مهارت‌ها در بستر بین فرهنگی و با در نظر گرفتن ویژگی های خاص جامعه ایران (از جمله خانواده گرایی، نقش های جنسیتی سنتی و فشارهای هنجاری) به طور نظام مند بررسی نشده‌اند. بنابراین خلأ نظری و پژوهشی اصلی که پژوهش حاضر درصدد پر کردن آن است، عبارت است از: کمبود مدل بومی و کیفی از فرآیند مواجهه با چالش های بین فرهنگی در زوجین ایرانی و راهبردهای مقابله ای که آنان به طور خودجوش یا آموخته شده در طول زندگی زناشویی خود توسعه می دهند. این پژوهش با تکیه بر نظریه های سازگاری بین فرهنگی (ر.ک: Kim, 2001) و مذاکره وجهه (تینگ-تومی، ۱۹۸۸) درصدد است تا این خلأ را از طریق کاوش عمیق تجارب زیسته زوجین ایرانی پر کند.

مبانی نظری

- **نظریه مذاکره وجهه:** این نظریه که تینگ - تومی (۱۹۸۸) ارائه کرده، به تفاوت های فرهنگی در مدیریت «وجهه» (خودانگاره ارزشمند فرد در تعاملات اجتماعی) می پردازد. تینگ-تومی استدلال می کند که افراد در فرهنگ های جمع گرا (مانند ایران)، بیش از فرهنگ های فردگرا، نگران «وجهه دیگری» و «وجهه متقابل» هستند. در نتیجه هنگام بروز تعارض، تمایل دارند از سبک های اجتنابی، مصالحه کارانه یا سازگارانه استفاده کنند، در حالی که فرهنگ های فردگرا، سبک های مستقیم تر مانند سلطه یا حل مسئله را ترجیح می دهند.

- **نظریه کاهش عدم اطمینان:** برگر و کالابرس (۱۹۷۵)، این نظریه را برای توضیح چگونگی کاهش ابهام در تعاملات اولیه مطرح کردند (Gudykunst & Yang & Nishida, 1985)، این نظریه را در فرهنگ های ژاپن، کره و آمریکا آزمودند و نشان دادند که فرآیند کاهش عدم اطمینان در فرهنگ های مختلف، اشکال متفاوتی دارد. در فرهنگ های شرقی، کاهش عدم اطمینان از طریق شبکه های اجتماعی غیر مستقیم و زمینه های ارتباطی غنی تر رخ می دهد.

- نظریه سازگاری بین فرهنگی یکپارچه‌نگر: کیم (۲۰۰۱)، نظریه خود را بر اساس مطالعه مهاجران و پناهندگان بنا نهاد و استدلال کرد که سازگاری بین فرهنگی، فرآیندی پویا و ارتباطی است که در طول زمان رخ می‌دهد. بر اساس این نظریه، سه عامل اصلی بر سازگاری تأثیر می‌گذارند: «ظرفیت ارتباطی میزبان» (مانند تسلط به زبان و درک هنجارها)، «مشارکت اجتماعی میزبان» (تعاملات روزمره با افراد فرهنگ میزبان) و «انعطاف‌پذیری ارتباطی» (تمایل به تغییر رفتارهای ارتباطی).

- نظریه هویت فرهنگی: کالیر و توماس (۱۹۸۸)، نظریه هویت فرهنگی را در چارچوب ارتباطات بین فرهنگی صورت‌بندی کردند. بر اساس این نظریه، هویت فرهنگی، مفهومی مذاکره‌شونده و موقعیت‌مند است که در تعاملات میان فردی برجسته می‌شود. تامپسون و کالیر (۲۰۰۶) در مطالعه زوجین دورگه آمریکایی نشان دادند که این زوجین همواره در حال مذاکره درباره «ما کیستیم» و «چه مرزهای فرهنگی به ما تعلق دارد» هستند و این مذاکره تحت تأثیر ساختارهای اجتماعی بزرگ‌تر (نژاد، طبقه و جنسیت) قرار دارد.

- نظریه استرس، مقابله و یادگیری فرهنگی (رویکرد ترکیبی): کیم و یو (۲۰۲۲) در مطالعه تطابق روانی زنان مهاجر در کره جنوبی، سه چارچوب نظری را تلفیق کردند: استرس و مقابله (تعارضات و تبعیض به عنوان منابع استرس)، یادگیری فرهنگی (تسلط به زبان و دانش هنجارهای فرهنگی)، و شناخت اجتماعی (حمایت اجتماعی و خودکارآمدی).

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر، تحلیل محتوای کیفی بوده است. جامعه آماری این پژوهش، مردانی بودند که با یک نفر خارج از شهر و فرهنگ خودشان ازدواج کرده‌اند و در سال ۱۴۰۳ ساکن یکی از شهرهای ایران بودند.

منظور از ازدواج بین فرهنگی، ازدواجی است که در آن زوجین متعلق به دو استان یا دو قلمرو فرهنگی - جغرافیایی متمایز در داخل ایران باشند، به گونه‌ای که تفاوت آشکار در زبان/گویش، آداب و رسوم، سبک زندگی یا هنجارهای خانوادگی بین آنها وجود

داشته باشد. تفاوت صرفاً جغرافیایی (مانند دو شهر همجوار در یک استان) بدون تفاوت‌های فرهنگی عمیق، بین فرهنگی تلقی نمی‌شود. بر اساس این تعریف، نمونه‌گیری هدفمند (متمرکز بر ملاک) با روش گلوله برفی آغاز شد. ملاک ورود به پژوهش، قرار داشتن در یک ازدواج بین فرهنگی (طبق تعریف ارائه شده) و سکونت در یکی از شهرهای ایران بود.

پس از انجام ۲۳ مصاحبه نیمه ساختاریافته، اشباع نظری حاصل شد؛ اما برای اطمینان، مصاحبه‌ها تا ۲۵ نفر ادامه یافت. تمامی ۲۵ مشارکت‌کننده، مرد بودند و همگی در ازدواج‌های درون ایرانی بین دو استان متفاوت زندگی می‌کردند. مشخصات جمعیت‌شناختی آنان در جدول (۱) ارائه شده است.

بعد از انتخاب مشارکت‌کنندگان به صورت هدفمند (با روش گلوله برفی: به اشتراک گذاشتن متن مربوط به دعوت برای شرکت در پژوهش از طریق فضای مجازی با کسانی که واجد شرایط بودند و درخواست از آنها برای معرفی افراد دیگر)، اطلاعات کامل تحقیق مثل اهداف آن و بیان ملاحظات اخلاقی مثل محرمانگی اطلاعات، به مصاحبه‌شوندگان ارائه شد و بعد از اعلام رضایت آنها، فرآیند مصاحبه به صورت حضوری و تلفنی (به دلیل دوری راه) شروع شد.

زمان مصاحبه‌ها به طور میانگین ۳۵ دقیقه بود. برای حفظ رازداری و عدم افشای هویت مشارکت‌کنندگان از روش اختصاص کد به هر فرد در زمان تبدیل صوت مصاحبه به متن استفاده شد. برای پایایی و تشخیص صحت تحلیل داده‌ها، نتایج را مشارکت‌کنندگان و متخصصان بازبینی کردند.

جدول ۱- مشخصات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش

کد زوج	سن خانم	سن آقا	مدت ازدواج	تعداد فرزند	اصالت آقا	اصالت خانم	محل سکونت فعلی	تحصیلات آقا	تحصیلات خانم
۱	۳۸	۳۶	۱۱	۰	گرمسار	اهواز	تهران	کارشناسی ارشد	کارشناسی ارشد
۲	۳۸	۳۸	۱۲	۱	ترک سراب	دماوند	سراب	کارشناسی ارشد	کارشناسی ارشد
۳	۳۵	۳۶	۱۶	۲	کرج	مشهد	مشهد	دیپلم	کارشناسی
۴	۴۰	۳۸	۵	۰	ترک اردبیل	زابل	زاهدان	دکتری	دکتری
۵	۴۴	۴۵	۲۲	۳	مشهد	تربت حیدریه	مشهد	کارشناسی	دیپلم
۶	۳۸	۳۹	۱۵	۴	مشهد	یزد	قم	دکتری	سطح ۲ حوزه
۷	۴۴	۵۱	۲۴	۲	شفث گیلان	تبریز	مشهد	دیپلم	دیپلم
۸	۲۳	۳۳	۱۰	۱	گالیکش	مشهد	مشهد	دوم دبیرستان	پنجم ابتدایی
۹	۳۰	۲۵	۲	۱	میبد	عرب آبادان	میبد	دیپلم	سیکل
۱۰	۴۱	۴۴	۱۳	۲	شیراز	بوشهر	عسلویه	کارشناسی	سیکل
۱۱	۳۵	۳۵	۱۱	۲	تبریز	نور مازندران	تهران	کارشناسی	کارشناسی
۱۲	۳۸	۴۴	۲۰	۲	بیجار	کرمانج شیروان	اسلامشهر	دیپلم	کاردانی
۱۳	۲۸	۳۶	۷	۲	ترک میانه	زنجان	کرج	دیپلم	سیکل
۱۴	۲۰	۲۲	۱	۰	کرد کردستان	نهران	قم	دیپلم	کارشناسی

کارشناسی	کارشناسی ارشد	اصفهان	عجیشیر آذربایجان	تویسرکان همدان	۰	۳	۳۲	۲۸	۱۵
کارشناسی	کارشناسی	یزد	مشهد	یزد	۳	۱۸	۴۰	۳۷	۱۶
کارشناسی	سطح ۳ حوزه	قم	اصفهان	زرین شهر	۲	۱۳	۴۰	۳۵	۱۷
دیپلم	کارشناسی ارشد	ملایر	تهران	ملایر همدان	۱	۳	۳۲	۳۰	۱۸
دیپلم	دیپلم	همدان	کرد سنندج	ترک همدان	۲	۱۸	۴۶	۴۲	۱۹
کارشناسی	کارشناسی	سرچهان	فراش بند فارس	سرچهان فارس	۲	۱۲	۳۳	۳۳	۲۰
کارشناسی	کارشناسی ارشد	مشهد	تهران	مشهد	۰	۱۰	۳۴	۳۲	۲۱
کارشناسی	کارشناسی	مشهد	ترک سرولایت	کرد قوچان	۱	۵	۲۹	۲۹	۲۲
دیپلم	کارشناسی	مشهد	مشهد	تهران	۳	۲۵	۵۰	۴۵	۲۳
کاردانی	کارشناسی	ملایر	ملایر همدان	نهادوند کردستان	۲	۱۳	۴۳	۳۳	۲۴
دکتری	دکتری	شاهرود	شاهرود	بابلسر	۲	۱۱	۳۸	۳۷	۲۵

یافته‌های پژوهش

داده‌های تحقیق حاضر که با روش تحلیل محتوای کیفی تحلیل شد، شامل داده‌های کیفی در رابطه با چالش‌های ازدواج‌های بین فرهنگی بوده است. جمع‌آوری داده‌های این تحقیق با روش مصاحبه نیمه ساختارمند صورت گرفت که تقریباً سه ماه (فروردین الی تیرماه ۱۴۰۳) زمان برد و هر مصاحبه بین ۱۰ تا ۶۰ دقیقه به صورت متغیر به طول انجامید.

جدول ۲- کدهای آزاد، مقوله‌های فرعی و مضامین اصلی مربوط به چالش‌های ازدواج بین‌فرهنگی

مضامین اصلی	مقوله‌های فرعی	کدهای آزاد
چالش‌های مرتبط با باورهای دینی	آزادی بیشتر خانم و خانواده‌اش در حد و مرزهای مذهبی و دینی	مختلط بودن مجالس خانواده خانم (کد ۴)، پوشش آزاد خانم (کد ۱۳ و ۵۲)، برخورد راحت‌تر خانم با نامحرم (کد ۱۹)
	پافشاری خانم و خانواده‌اش در حد و مرزهای مذهبی و دینی	افراط خانم و خانواده‌اش در مذهبی بودن (کد ۱۹ و ۴۷)
چالش‌های ارتباطی	اختلاف در میزان ارتباطات اجتماعی	روابط فامیلی گسترده خانم (کد ۴)، روابط اجتماعی ضعیف خانم (کد ۷، ۲۶، ۳۰ و ۴۷)، روابط خانوادگی سرد و کم در شهر خانم (کد ۳۴)
	سوءبرداشت از حرف‌ها و رفتارها	زبان متفاوت و دشواری برقراری ارتباط (کد ۱۱ و ۳۱)، سوءبرداشت از کلمات و جمله‌ها به دلیل زبان یا گویش متفاوت (کد ۶، ۹، ۳۶، ۴۱ و ۵۲)، تفاوت در نوع شوخی‌ها و ایجاد سوءتفاهم (کد ۹، ۱۹ و ۲۷)، عدم درک صحیح حرف‌ها و رفتارهای یکدیگر به دلیل فرهنگ متفاوت (کد ۱۳، ۴۱ و ۵۲)
	ضعف در مهارت‌های ارتباطی	رک بودن خانم و خانواده‌اش (کد ۷)، دلسوزی‌های بیش از حد خانم (کد ۷)، سخت‌گیری و وسواس خانم در خرید کردن (کد ۹)، مخفی‌کاری و محافظه‌کاری خانواده خانم (کد ۹)، مسخره شدن توسط خانم به دلیل شهرستانی بودن (کد ۹)، تأثیرپذیری زیاد خانم از اطرافیان (کد ۱۳ و ۲۲)، خودبرتربینی خانم و خانواده‌اش (کد ۱۹ و ۵۲)، فرهنگ روستایی خانم و کمبود اعتمادبه‌نفس (کد ۲۲ و ۲۷)، عدم آمادگی کامل برای زندگی متأهلی (کد ۲۲)، سختگیری خانم در تربیت و درس بچه‌ها (کد ۳۴ و ۴۷)، پرتوقعی خانم (کد ۳۶)، احترام کمتر در خانواده خانم به پدر و مادر (کد ۴۹)
	زبان عشق متفاوت	نحوه ابراز علاقه متفاوت با خانم (کد ۳۰ و ۳۹)
چالش‌های	دخالت خانواده‌ها	دخالت خانواده آقا در رابطه با فرزندآوری (کد ۶)، اصرار مادر

مربوط به خانواده‌ها		خانم در گرفتن فاکتور طلا به اسم خانم (کد ۱۶)، سرزنش شدن توسط خانواده خود برای انتخاب همسر (کد ۱۶)
	عدم یا کمبود کمک مالی خانواده‌ها	حسابگر بودن خانواده خانم (کد ۷، ۹ و ۳۴)، عدم کمک‌رسانی خانواده آقا برای مخارج ازدواج (کد ۳۶ و ۴۶)
تفاوت در آداب و رسوم	تفاوت در رسوم عقد، عروسی و جهیزیه	اهمیت زیاد خانواده خانم به طلا و زمین (کد ۹ و ۳۱)، توقعات غیر منطقی از آقا در مراسم عزا (کد ۱۵)، نخریدن لباس داماد توسط خانواده خانم (کد ۱۶ و ۳۱)، اختلاف در نوشتن فهرست جهیزیه و تعیین تعهدات طرفین برای خرید (کد ۱۶، ۳۴ و ۴۱)، بحث و اختلاف در مقدار خرید طلای عروسی (کد ۱۶)، تفاوت در نوع و مقدار هدایا (کد ۱۶، ۲۲، ۳۶ و ۴۴)
	دیدگاه متفاوت شهرها	منفعت‌طلبی آدم‌های شهر جدید و اذیت شدن آقا (کد ۳۴ و ۴۹)، اختلاف در مسئولیت مدیریت خانه (کد ۳۶)، زن‌سالاری شهر و خانواده خانم و عدم پذیرش آن توسط آقا (کد ۳۶)، تفاوت در میزان رفت‌وآمد دوران عقد (کد ۴۱)، اختلاف در اینکه خانم بعد از زایمان به خانه چه کسی برود (کد ۴۱)
چالش‌های ناشی از دوری مسافت	مشکلات مربوط به دوری راه	سختی شرایط رفت‌وآمد به شهر خانم (کد ۱۵، ۳۹، ۴۱ و ۵۲)، عدم تمایل به ماندن چند روزه در خانه پدرخانم (کد ۲۷)، دشواری مهمان‌داری از شهر دیگر برای مدت طولانی (کد ۳۹)
	مشکلات عاطفی دوری از خانواده‌ها	نبود حمایت خانواده خانم در دوران بارداری و زایمان (کد ۳۹)، تغییر خلق خانم به علت دلتنگی (کد ۳۹ و ۵۲)، احساس غربت و بی‌پناهی خانم در شهر جدید (کد ۴۹)
چالش‌های ناشی از تفاوت‌های منطقه‌ای و جغرافیایی	چالش‌های مربوط به نوع و طبع غذاها	ناراحتی گوارشی به دلیل طبع متفاوت غذاها (کد ۵ و ۱۹)، بی‌اهمیتی خانم به زمان صرف غذا (کد ۳۱)، تفاوت در نوع و طبع غذاها (کد ۴۱ و ۵۲)، بی‌اهمیتی خانم به چیدمان غذا و سفره (کد ۴۷)، نظم زیاد و سخت‌گیری خانواده خانم در چیدمان سفره و غذا (کد ۴۹)
	مشکلات ناشی از مزاج متفاوت شهرها	تندخوبی خانم به دلیل طبع منطقه زندگی (کد ۱۹)، گرم‌مزاجی همسر و درخواست بیشتر برای نزدیکی (کد ۱۹)، تفاوت در آب‌وهوا و تأثیر در خلق‌و‌خو (کد ۴۱)

پس از تحلیل مصاحبه‌های ۲۵ مرد شرکت‌کننده، شش مضمون اصلی در زمینه چالش‌های ازدواج بین‌فرهنگی استخراج شد که عبارتند از: ۱- چالش‌های مرتبط با باورهای دینی ۲- چالش‌های ارتباطی ۳- چالش‌های مربوط به خانواده‌ها، ۴- تفاوت در آداب و رسوم ۵- چالش‌های ناشی از دوری مسافت ۶- چالش‌های ناشی از تفاوت‌های منطقه‌ای و جغرافیایی. در ادامه هر یک از این مضامین به همراه مقوله‌های فرعی مربوطه توصیف می‌شود.

مضمون اول: چالش‌های مرتبط با باورهای دینی

اولین مضمون استخراج‌شده از مصاحبه‌ها، چالش‌های مرتبط با باورهای دینی بود که شامل دو مقوله فرعی «آزادی بیشتر خانم و خانواده‌اش در حد و مرزهای مذهبی» و «پافشاری خانم و خانواده‌اش در حد و مرزهای مذهبی» می‌شود.

- آزادی بیشتر خانم و خانواده‌اش در حد و مرزهای مذهبی: یکی از مواردی که مردان شرکت‌کننده بارها تکرار کردند، مواجهه با حدود مذهبی متفاوت در خانواده همسر بود. این تفاوت برای آنان ناراحت‌کننده و گاهی تهدیدکننده تلقی می‌شد. یکی از مشارکت‌کنندگان در این باره گفت:

«خانواده خانم یه جشنی گرفته بودن، زن و مرد با هم بودن. من خیلی ناراحت شدم. تو فرهنگ ما اینجوری نیست. به خانمم گفتم این چیه؟ اون گفت عادی است دیگه. من نتونستم بپذیرم» (مرد، ۳۸ ساله، کد ۴).

فرد دیگری با اشاره به پوشش همسرش اظهار داشت:

«خانم من توی خونه‌شون پوشش آزادی داشت. وقتی اومد خونه ما، من کلی فشار آوردم که باید حجاب رو رعایت کنی. برام سخت بود که زنم پیش فامیل من این‌طوری ظاهر بشه» (مرد، ۴۲ ساله، کد ۱۳).

همچنین یکی دیگر از مشارکت‌کنندگان به برخورد راحت همسرش با نامحرم اشاره کرد و گفت:

«خانم من با پسرعموهاش خیلی راحت بود، دست می‌داد، می‌خندید. من از

این قضیه خیلی ناراحت بودم. بهش گفتم تو فرهنگ ما این کارها درست نیست. اون می‌گفت تو فامیل ما همه اینجورین» (مرد، ۳۵ ساله، کد ۱۹).

- پافشاری خانم و خانواده‌اش در حد و مرزهای مذهبی: در نقطه مقابل، برخی از مشارکت‌کنندگان از افراط مذهبی همسر یا خانواده وی سخن گفتند. این مسئله نیز به اندازه آزادی بیش از حد، چالش‌برانگیز بود. یکی از افراد در این رابطه گفت:

«خانم من اونقدر روی مسائل مذهبی سخت‌گیر بود که نماز جماعت رو حتی تو خونه با اصرار خاصی می‌خوند. من آدم مذهبی‌ام ولی این افراط برام سنگین بود. بهش می‌گفتم لطفاً فشار نیار. می‌گفت این وظیفه منه که تو رو به راه خدا بیارم!» (مرد، ۳۶ ساله، کد ۴۷).

مضمون دوم: چالش‌های ارتباطی

دومین مضمون استخراج‌شده، چالش‌های ارتباطی بود که بیشترین تعداد کدها را در برمی‌گرفت. این مضمون شامل چهار مقوله فرعی «اختلاف در میزان ارتباطات اجتماعی»، «سوءبرداشت از حرف‌ها و رفتارها»، «ضعف در مهارت‌های ارتباطی» و «زبان عشق متفاوت» می‌شود.

- اختلاف در میزان ارتباطات اجتماعی: یکی از چالش‌هایی که مردان مطرح کردند، تفاوت در سبک و میزان ارتباطات اجتماعی بود. برخی از خانواده‌ها، روابط فامیلی گسترده‌ای داشتند و برخی دیگر، بسیار محدود. یکی از مشارکت‌کنندگان گفت:

«خانواده خانم هر هفته مهمونی می‌گرفتند. پسرخاله، دخترخاله، عمه، خاله همه بودن. من آدم خلوت‌پسندی هستم. واقعاً برام سخت بود هر جمعه برم توی اون جمع شلوغ. یه مدت که رفتم، بعد دیدم نه، تحمل ندارم» (مرد، ۳۸ ساله، کد ۴).

در مقابل، فرد دیگری از سردی روابط در شهر همسرش گلایه کرد:

«شهر خانم خیلی سرده. فامیل‌هاشون اصلاً رفت‌وآمد نمی‌کنن. من به خانمم گفتم بیا بریم خونه پدرت، گفت نه، بابام دوست نداره کسی بیاد خونه. برام خیلی عجیب بود. توی فرهنگ ما رفت‌وآمد خیلی مهمه» (مرد، ۳۵ ساله، کد ۳۴).

- سوءبرداشت از حرف‌ها و رفتارها: بسیاری از مشارکت‌کنندگان به سوءتفاهم‌های ناشی از تفاوت در زبان، گویش یا سبک ارتباطی اشاره کردند. یکی از افراد گفت:
- «همسرم اهل یه شهر دیگه است. گاهی یه کلمه می‌گفت که تو لهجه ما معنی بدی داشت. من ناراحت می‌شدم، اون نمی‌فهمید چرا. بعد که براش توضیح می‌دادم می‌گفت وای خدا، من اصلاً نمی‌دونستم. این سوءتفاهم‌ها خیلی زیاد پیش می‌آمد» (مرد، ۴۴ ساله، کد ۶).
- فرد دیگری به تفاوت در نوع شوخی‌ها اشاره کرد:
- «من یه شوخی کردم با خانمم، تو شهر من خیلی عادی بود. اون قهر کرد گفت شما به من بی‌احترامی کردی. من کلی توضیح دادم که شوخی بود. از اون به بعد خیلی مواظب شوخی‌هام بودم. دیگه راحت نیستم» (مرد، ۲۹ ساله، کد ۹).
- یکی دیگر از مشارکت‌کنندگان با اشاره به عدم درک رفتارهای یکدیگر گفت:
- «گاهی من چیزی می‌گفتم، همسرم یجور دیگه برداشت می‌کرد. فکر می‌کرد من دارم بهش توهین می‌کنم. در حالی که اصلاً این‌طور نبود. کلی وقت می‌گذشت تا قضیه حل می‌شد. خیلی انرژی می‌گرفت» (مرد، ۴۱ ساله، کد ۱۳).
- ضعف در مهارت‌های ارتباطی: بزرگ‌ترین مجموعه از کدهای آزاد در این پژوهش به ضعف در مهارت‌های ارتباطی اختصاص داشت. مشارکت‌کنندگان به موارد متعددی مانند «رک بودن خانم»، «مخفی‌کاری»، «خودبرتربینی» و «پرتوقعی» اشاره کردند. یکی از افراد در این رابطه گفت:
- «خانم من خیلی رک حرف می‌زد. یه روز جلوی فامیل من به مادرم گفت تو اشتباه کردی. من خیلی خجالت کشیدم. بهش گفتم لطفاً این‌طوری حرف نزن. اون گفت من راستش رو گفتم دیگه. واقعاً برام سخت بود» (مرد، ۳۶ ساله، کد ۷).
- فرد دیگری از مخفی‌کاری خانواده همسرش اظهار ناراحتی کرد:

«خانواده خانم خیلی محافظه کار بودن. هیچ چیزی رو رک نمی گفتن. من نمی تونستم بفهمم واقعاً چی فکر می کنن. کلی سعی می کردم از توی حرف هاشون منظور اصلی رو بفهمم. خیلی خسته شدم» (مرد، ۳۳ ساله، کد ۹).

یکی از مشارکت کنندگان نیز از خود بر تربینی خانواده همسرش گفت:

«خانواده خانم فکر می کردن چون شهرشون بزرگتره، همه چیزشون بهتره. همیشه به من می گفتن شما شهرستانی ها اینقدر بی سلیقه اید. من خیلی عصبانی می شدم. اما چیزی نمی گفتم. فقط دلم می سوخت» (مرد، ۳۵ ساله، کد ۱۹).

- زبان عشق متفاوت: برخی از مشارکت کنندگان به تفاوت در نحوه ابراز علاقه با همسرشان اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«من محبت خودم رو با خریدن چیزایی که خانم دوست داشت نشان می دادم. اما اون توقع داشت حتماً باهاش حرف بزنم و بگم دوستت دارم. برام خیلی سخت بود. تو فرهنگ ما بچه ها به این راحتی این حرف رو به کسی نمی زنن» (مرد، ۴۱ ساله، کد ۳۰).

فرد دیگری اینگونه بیان کرد:

«همسرم دوست داشت همیشه بغلش کنم، دستش رو بگیرم. من تو خونه مون این کارها رو نمی کردم، خجالت می کشیدم. اون ناراحت می شد و می گفت تو منو دوست نداری. منم ناراحت می شدم. بعد از کلی بحث به یک حد وسط رسیدیم» (مرد، ۳۹ ساله، کد ۳۹).

مضمون سوم: چالش های مربوط به خانواده ها

سومین مضمون، چالش های مربوط به خانواده ها بود که شامل دو مقوله فرعی «دخاله خانواده ها» و «عدم یا کمبود کمک مالی خانواده ها» می شود.

- دخالت خانواده ها: یکی از مواردی که بسیاری از مشارکت کنندگان تجربه کرده بودند، دخالت خانواده ها در زندگی زوجین بود. یکی از افراد در این باره گفت:

«مادر من اصرار داشت که ما بچه‌دار بشیم. هر بار که زنگ می‌زد، می‌گفت کی می‌خواین بچه‌دار بشین؟ من خیلی تحت فشار بودم. به خانمم گفتم، اونم ناراحت شد. بین ما دعوا شد. مادر من نباید اینقدر دخالت می‌کرد» (مرد، ۳۳ ساله، کد ۶).

فرد دیگری به اصرار مادر همسرش روی مسائل مالی اشاره کرد: «مادر خانم اصرار داشت که من حتماً فاکتور طلا رو به اسم خانم بزنم. گفت این حق دخترمه. من از اول قبول کرده بودم، اما اصرار زیاد اون و اینکه پشت سر من با دخترش حرف می‌زد، خیلی اذیتم کرد» (مرد، ۳۸ ساله، کد ۱۶).

یکی دیگر از مشارکت‌کنندگان از سرزنش شدن توسط خانواده خودش گفت: «خانواده خودم به من می‌گفتن چرا با یه دختر فلان شهری ازدواج کردی؟ اونها به درد تو نمی‌خوردن. من کلی پشیمون شدم از انتخابم. اما دیگه دیر شده بود. این حرفا باعث شد من از خانواده خودم فاصله بگیرم» (مرد، ۴۰ ساله، کد ۱۶).

- عدم یا کمبود کمک مالی خانواده‌ها: برخی از مشارکت‌کنندگان از حسابگری خانواده همسر یا عدم کمک خانواده خود گلایه داشتند. یکی از افراد گفت: «خانواده خانم خیلی حسابگر بودن. هر چیزی که می‌خریدن، منت می‌گذاشتن. یه روز مادرش بهم گفت من برات یخچال خریدم، تو باید فلان مبلغ رو بهم برگردونی. من واقعاً جا خوردم. توی فرهنگ ما اینجوری نیست» (مرد، ۳۵ ساله، کد ۷).

مضمون چهارم: تفاوت در آداب و رسوم

چهارمین مضمون، تفاوت در آداب و رسوم بود که شامل دو مقوله فرعی «تفاوت در رسوم عقد، عروسی و جهیزیه» و «دیدگاه متفاوت شهرها» می‌شود. - تفاوت در رسوم عقد، عروسی و جهیزیه: بسیاری از مشارکت‌کنندگان به تفاوت‌های عملی در برگزاری مراسم مختلف اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«خانواده خانم خیلی به طلا و زمین اهمیت می‌دادن. من می‌گفتم اینها چیزهای تشریفاتی است، اونا می‌گفتن نه، این نشون‌دهنده شخصیته. من کلی زیر بار رفتم. اما واقعاً برام سنگین بود» (مرد، ۳۲ ساله، کد ۹).

فرد دیگری به توقعات غیر منطقی در مراسم عزا اشاره کرد:

«توی شهر خانم، موقع عزا، از داماد توقع داشت یه سری کارها بکنه که برام عجیب بود. من نمی‌دونستم، اشتباه کردم. همه ناراحت شدن. خانمم گفت آبروی ما رو بردی. من واقعاً نمی‌دونستم اینجا این رسم هست» (مرد، ۲۹ ساله، کد ۱۵).

یکی دیگر از مشارکت‌کنندگان به اختلاف در فهرست جهیزیه اشاره کرد:

«برای نوشتن لیست جهیزیه خیلی دعوا شد. خانواده خانم یه سری چیزا رو نوشتن که من می‌گفتم عرف نیست. اونا می‌گفتن تو شهر ما عرف هست. چند جلسه رفت و آمد کردیم تا به توافق رسیدیم. خیلی خسته شدم» (مرد، ۳۶ ساله، کد ۱۶).

- دیدگاه متفاوت شهرها: یکی دیگر از چالش‌های عملی، تفاوت در هنجارها و ارزش‌های بین‌شهری بود. یکی از مشارکت‌کنندگان گفت:

«توی شهر خانم، زن‌سالاری حاکم بود. من که تو یه فرهنگ مردسالار بزرگ شده بودم، خیلی اذیت شدم. از من توقع داشتن که توی خونه هم کار کنم، هم بچه‌ها رو ببرم مهدکودک، هم خرید کنم. من می‌گفتم این کارهای زنه. دعوا شد» (مرد، ۴۱ ساله، کد ۳۶).

فرد دیگری به تفاوت در میزان رفت‌وآمد دوران عقد اشاره کرد:

«توی شهر ما، دوران عقد خیلی رفت‌وآمد هست. اما توی شهر خانم، رفت‌وآمد خیلی کم بود. من کلی اصرار کردم که بیایم خونه‌شون، مادرش می‌گفت فعلاً زوده. من ناراحت می‌شدم. فکر می‌کردم من رو دوست ندارن» (مرد، ۳۳ ساله، کد ۴۱).

مضمون پنجم: چالش‌های ناشی از دوری مسافت

پنجمین مضمون، چالش‌های ناشی از دوری مسافت بود که شامل دو مقوله فرعی «مشکلات مربوط به دوری راه» و «مشکلات عاطفی دوری از خانواده‌ها» می‌شود.

- مشکلات مربوط به دوری راه: یکی از چالش‌های عملی، سختی رفت‌وآمد به شهر همسر بود. یکی از مشارکت‌کنندگان گفت:

«خانواده خانم توی یه شهر دیگه بودن. هر بار می‌خواستیم بریم اونجا، باید کلی راه بریم. خیلی خسته می‌شدم. آخر هفته‌ها رو باید توی جاده می‌گذروندیم. از این بابت خیلی اذیت شدم» (مرد، ۲۸ ساله، کد ۱۵).

فرد دیگری به عدم تمایل خود برای ماندن در خانه پدرخانم اشاره کرد:

«هر وقت می‌رفتیم شهر خانم، باید چند روزی توی خونه پدرش می‌موندم. من اصلاً راحت نبودم. دوست داشتم زود برگردیم. اما خانم می‌گفت من دلم برای خانوادم تنگ شده. بین ما دعوا می‌شد» (مرد، ۳۳ ساله، کد ۲۷).

- مشکلات عاطفی دوری از خانواده‌ها: بسیاری از مشارکت‌کنندگان به تغییر خلق همسر به دلیل دلتنگ شدن اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«خانم من توی شهر من غریب بود. گاهی دلتنگ می‌شد، گریه می‌کرد. من نمی‌تونستم کاری کنم. سعی می‌کردم باهاش حرف بزنم، ببرم بیرون. اما بعضی وقتا واقعاً دستم بسته بود» (مرد، ۳۵ ساله، کد ۳۹).

فرد دیگری از نبود حمایت در دوران بارداری گفت:

«وقتی خانم باردار بود، مادرش توی شهر خودش بود. نتونست بیاد پیش ما. من و مادرم ازش مراقبت کردیم. اما خانم کلی ناراحت بود. می‌گفت کاش مامانم بود. این براش خیلی سخت بود» (مرد، ۴۱ ساله، کد ۳۹).

مضمون ششم: چالش‌های ناشی از تفاوت‌های منطقه‌ای و جغرافیایی

ششمین مضمون، چالش‌های ناشی از تفاوت‌های منطقه‌ای و جغرافیایی بود که شامل دو مقوله فرعی «چالش‌های مربوط به نوع و طبع غذاها» و «مشکلات ناشی از مزاج متفاوت شهرها» می‌شود.

- چالش‌های مربوط به نوع و طبع غذاها: یکی از چالش‌های روزمره و تأثیرگذار، تفاوت در عادات غذایی بود. یکی از مشارکت‌کنندگان گفت:

«خانم من عادت داشت غذای خیلی تند بخوره. من معده حساسی دارم. هر چی می‌پخت، من نمی‌تونستم بخورم. این باعث ناراحتی هر دومون می‌شد. بهش گفتم لطفاً کم تند بپز، می‌گفت اینطوری برام بی‌مزه است» (مرد، ۳۲ ساله، کد ۵).

فرد دیگری به تفاوت در زمان صرف غذا اشاره کرد:

«توی شهر خانم، شام رو دیر می‌خوردن. من عادت داشتم زودتر بخورم. من سیر می‌شدم، اونا می‌نشستن سر سفره. من هم مجبور بودم دوباره بشینم. خیلی برام عجیب بود. هنوزم نتونستم عادت کنم» (مرد، ۳۱ ساله، کد ۳۱).

- مشکلات ناشی از مزاج متفاوت شهرها: برخی از مشارکت‌کنندگان به تأثیر آب و هوا و مزاج منطقه بر خلق و خوی همسر اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«خانم من اهل یه شهر گرم بود. اونجا همه گرم‌مزاج بودن. من اهل شهر سردم. اون خیلی زود عصبانی می‌شد. من نمی‌تونستم تحمل کنم. همیشه بین ما دعوا بود. دکتر بهمون گفت ممکنه مزاج‌هاتون با هم جور نباشه» (مرد، ۳۵ ساله، کد ۱۹).

فرد دیگری به تأثیر آب و هوا بر خلق و خو اشاره کرد:

«توی شهر خانم، هوا خیلی نمناک بود. من هر بار می‌رفتم اونجا، حالم بد می‌شد. کسل بودم، بی‌حال. خانمم می‌گفت تو همیشه اینطوری هستی. نمی‌تونستم بهش بفهمونم که هوا روی من تأثیر می‌ذاره» (مرد، ۴۰ ساله، کد ۴۱).

راهبردهای مقابله با چالش‌ها

در پژوهش حاضر بعد از کدگذاری قسمت مربوط به راهبردهای مقابله‌ای در مجموع ۵۴ کد آزاد، ۱۰ مقوله فرعی و ۵ مضمون اصلی به دست آمد که در جدول (۳) توضیح داده شده است.

جدول ۳- کدهای آزاد، مقوله فرعی و مضمون اصلی مربوط به راهبردهای مقابله‌ای آقایان

مضمین اصلی	مقوله‌های فرعی	کدهای آزاد
راهبرد انفعالی یا اجتناب‌مدار	سکوت و بردباری	صبوری و گذشت (کد ۶، ۱۵، ۴۶ و ۴۷)، سکوت کردن (کد ۱۱)
	اجتناب و فاصله‌گیری	کم کردن رفت‌وآمدها و تعیین چارچوب (کد ۶ و ۱۳)، ترک مجالسی که با زبان متفاوت صحبت می‌کردن (کد ۱۱)، پناه بردن به کار (کد ۴۹)
	گذر زمان	فرصت دادن به زمان (کد ۴۱ و ۴۷)، به دنیا آمدن فرزند (کد ۴۹)
راهبرد شناختی	یافتن و پذیرش تفاوت‌ها و شباهت‌ها	همه‌پند شدن با فرهنگ یکدیگر (کد ۲، ۴ و ۴۱)، پیدا کردن نقاط مشترک (کد ۳۶)
	افزایش اطلاعات	مطالعه (کد ۹ و ۱۹)، معاشرت با افراد باسوادتر (کد ۱۳)، کلاس مدل‌های رفتاری DISC (کد ۲۲)، عقلانی فکر کردن درباره مسائل (کد ۵۲)
راهبرد تعاملی	افزایش ارتباط کلامی با همسر	گفت‌وگو کردن (کد ۶، ۱۵، ۱۶، ۱۹، ۲۲، ۳۱، ۳۷، ۳۹، ۴۱ و ۴۶)، بیان ادله و عواقب رفتارهای ناصحیح (کد ۷)، صحبت درباره نقاط قوت و ضعف یکدیگر (کد ۲۲)، یادگیری زبان همسر (کد ۲۳)
	مشورت با افراد تجربه‌دار	مشورت با اعضای فامیل (کد ۱۳، ۲۷ و ۳۹)، مشورت با خانواده همسر (کد ۳۴)
	مرزبندی صحیح با خانواده‌ها	مدیریت دخالت خانواده‌ها (کد ۳۱)
راهبرد مذهبی	استفاده از منابع و روش‌های معنوی	مبارزه با نفس (کد ۹)، دعا کردن (کد ۱۹ و ۵۴)، استعانت از خدا و ائمه ^(ع) (کد ۱۹)، تقرب به حرم حضرت معصومه ^(س) و یاری خواستن از ایشان (کد ۳۶)
راهبرد	کمک گرفتن از	مراجعه به مشاور (کد ۱۶ و ۲۷)

راه‌حل‌مدار	فرد متخصص مشاوره	
	مهاجرت به شهر جدید	رفتن به شهر سوم برای زندگی و ساختن فرهنگ جدید (کد ۳۶)
	رفت‌وآمد بیشتر به شهر همسر	رفت‌وآمد بیشتر به شهر خانم برای رفع دل‌تنگی (کد ۵۴)

در پاسخ به پرسش دوم تحقیق مبنی بر اینکه مردان در ازدواج‌های بین‌فرهنگی از چه راهبردهایی برای مقابله با چالش‌ها استفاده می‌کنند، پس از تحلیل مصاحبه‌ها، پنج مضمون اصلی استخراج شد که عبارتند از: ۱- راهبرد انفعالی/ اجتناب‌مدار ۲- راهبرد شناختی ۳- راهبرد تعاملی، ۴- راهبرد مذهبی ۵- راهبرد راه‌حل‌مدار. در ادامه این مضامین به همراه مقوله‌های فرعی توصیف می‌شوند.

مضمون اول: راهبرد انفعالی یا اجتناب‌مدار

اولین مضمون مربوط به راهبردهای مقابله، راهبرد انفعالی یا اجتناب‌مدار بود که شامل سه مقوله فرعی «سکوت و بردباری»، «اجتناب و فاصله‌گیری» و «گذر زمان» می‌شود.

- سکوت و بردباری: بسیاری از مشارکت‌کنندگان به صبوری و گذشت به عنوان یک راهبرد اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«خیلی وقت‌ها سکوت می‌کنم. نمی‌خوام دعوا بشه. صبر می‌کنم تا آروم بشه. بعدش اگر بشه حرف می‌زنیم. بعضی وقتا هم می‌بینم بحث بی‌فایده است، می‌ذارم بگذره» (مرد، ۴۲ ساله، کد ۶).

فرد دیگری نیز گفت:

«من خیلی چیزها رو تحمل می‌کنم. می‌گم به خاطر خدا، به خاطر بچه‌ها. اگر بخوام به هر چیزی عکس‌العمل نشون بدم، دیگه زندگی نداریم» (مرد، ۳۸ ساله، کد ۱۵).

- اجتناب و فاصله‌گیری: برخی از مشارکت‌کنندگان به کم کردن رفت‌وآمدها یا ترک موقعیت‌های تنش‌زا اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«دیگه کمتر می‌رم خونه پدرخانم. می‌دونم اونجا یه سری حرفا رو می‌زنن

که من ناراحت می‌شم. خودم رو از اون موقعیت‌ها دور می‌کنم. برای خودم بهتره» (مرد، ۳۳ ساله، کد ۶).

فرد دیگری به پناه بردن به کار اشاره کرد:

«هر وقت خونه دعوا می‌شد، من می‌رفتم سر کار. حتی اضافه‌کار می‌موندم. این‌طوری کمتر با خانمم برخورد می‌کردم. فکر می‌کنم از روی ناچاری این کار رو می‌کنم» (مرد، ۵۰ ساله، کد ۴۹).

- گذر زمان: برخی از مشارکت‌کنندگان معتقد بودند با گذشت زمان مسائل خودبه‌خود حل می‌شود. یکی از افراد گفت:

«اولای ازدواج خیلی دعوا داشتیم. به مرور زمان فهمیدیم همدیگه رو بهتر. حالا دیگه کمتر دعوا می‌کنیم. شاید ده سال دیگه، دیگه هیچ دعوایی نباشه» (مرد، ۴۱ ساله، کد ۴۱).

فرد دیگری به نقش فرزند در کاهش چالش‌ها اشاره کرد:

«تا بچه به دنیا نیومده بود، خیلی بحث می‌کردیم. وقتی بچه اوامد، دیگه انرژی برای دعوا نداشتیم. الان بیشتر دلمون برا بچه می‌سوزه تا اینکه بخوایم سر مسائل فرهنگی دعوا کنیم» (مرد، ۴۵ ساله، کد ۴۹).

مضمون دوم: راهبرد شناختی

دومین مضمون، راهبرد شناختی بود که شامل دو مقوله فرعی «یافتن و پذیرش تفاوت‌ها و شباهت‌ها» و «افزایش اطلاعات» می‌شود.

- یافتن و پذیرش تفاوت‌ها و شباهت‌ها: برخی از مشارکت‌کنندگان به تلاش برای هماهنگ شدن با فرهنگ یکدیگر اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«کم‌کم فهمیدم که همیشه فرهنگ من یا اون حاکم بشه. باید نقاط مشترک رو پیدا کنیم. شروع کردم به چیزهایی که هر دو دوست داریم. مثلاً هر دو عاشق طبیعت هستیم. هر آخر هفته می‌ریم دشت. این خیلی کمک کرد» (مرد، ۳۴ ساله، کد ۲).

فرد دیگری گفت:

«پذیرفتم که من و اون با هم فرق داریم. این فرق‌ها نه خوبه نه بد. فقط متفاوت. وقتی این رو قبول کردم، کمتر عصبانی می‌شدم» (مرد، ۳۶ ساله، کد ۴).

– افزایش اطلاعات: برخی از مشارکت‌کنندگان به مطالعه درباره فرهنگ همسر یا معاشرت با افراد آگاه اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«کتاب‌هایی درباره فرهنگ اون منطقه خوندم. کلی چیز یاد گرفتم. فهمیدم چرا بعضی کارها رو می‌کنن. این خیلی کمک کرد که کمتر قضاوت کنم» (مرد، ۳۲ ساله، کد ۹).

فرد دیگری به شرکت در کلاس‌های مهارت ارتباطی اشاره کرد:

«یه کلاس روان‌شناسی زوجین رفتم. اونجا یاد گرفتم که آدم‌ها سبک‌های رفتاری متفاوتی دارن. فهمیدم من و خانمم از دو سبک کاملاً متفاوت هستیم. این کمک کرد روش برخورد با اون رو بهتر بفهمم» (مرد، ۳۵ ساله، کد ۲۲).

مضمون سوم: راهبرد تعاملی

سومین مضمون، راهبرد تعاملی بود که شامل سه مقوله فرعی «افزایش ارتباط کلامی با همسر»، «مشورت با افراد با تجربه» و «مرزبندی صحیح با خانواده‌ها» می‌شود.

– افزایش ارتباط کلامی با همسر: بسیاری از مشارکت‌کنندگان بر اهمیت گفت‌وگو تأکید کردند. یکی از افراد گفت:

«با خودم عهد کردم هر شب حداقل نیم‌ساعت با خانمم حرف بزنم. نه درباره کار، نه درباره بچه. درباره چیزایی که هر دو دوست داریم. این خیلی رابطه ما رو بهتر کرد» (مرد، ۳۳ ساله، کد ۶).

فرد دیگری به یادگیری زبان همسر اشاره کرد:

«خانم من به یه گویش محلی حرف می‌زد که من نمی‌فهمیدم. شروع کردم چند تا کلمه یاد بگیرم. وقتی اون دید تلاش می‌کنم، خیلی خوشحال شد. الان گاهی با همون گویش شوخی می‌کنیم» (مرد، ۲۸ ساله، کد ۲۳).

- مشورت با افراد با تجربه: برخی از مشارکت‌کنندگان از مشورت با اعضای خانواده یا دوستان آگاه استفاده می‌کردند. یکی از افراد گفت:

«با عمویم که ازدواج بین‌فرهنگی داشت مشورت کردم. خیلی بهم کمک کرد. گفت تو اولاش سخت هست، ولی می‌گذره. حرفاش واقعاً به من آرامش می‌داد» (مرد، ۳۵ ساله، کد ۱۳).

فرد دیگری به مشورت با خانواده همسر اشاره کرد:

«با مادر خانم حرف می‌زدم. اون گاهی بهم می‌گفت دخترم اینجوری عادت داره، اینجوری باهاش برخورد کن. خیلی بهم کمک کرد. البته سعی می‌کردم خود خانمم نفهمه که با مادرش مشورت می‌کنم» (مرد، ۴۱ ساله، کد ۳۴).

- مرزبندی صحیح با خانواده‌ها: برخی از مشارکت‌کنندگان به مدیریت دخالت خانواده‌ها اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«با مادرم صریح حرف زدم. گفتم لطفاً دیگه توی زندگی ما دخالت نکن. اول ناراحت شد، ولی بعد فهمید. حالا کمتر دخالت می‌کنه. خیلی خیالم راحت شده» (مرد، ۳۶ ساله، کد ۳۱).

مضمون چهارم: راهبرد مذهبی

چهارمین مضمون، راهبرد مذهبی بود که شامل یک مقوله فرعی «استفاده از منابع و روش‌های معنوی» می‌شود. این راهبرد منحصربه‌فرد فرهنگ ایرانی - اسلامی بود و بسیاری از مشارکت‌کنندگان به آن اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«هر وقت دعوا می‌شد، می‌رفتم یه گوشه وضو می‌گرفتم و نماز می‌خوندم. دعا می‌کردم خدا کمک کنه. این به من آرامش می‌داد. دیگه نه عصبانی می‌شدم نه ناراحت» (مرد، ۳۲ ساله، کد ۱۹).

فرد دیگری به توسل به ائمه اشاره کرد:

«چند بار رفتم حرم حضرت معصومه^(س) و با ایشان حرف زدم. ازشون خواستم کمک کنه. بعد از اون سفر، یه آرامشی پیدا کردم. انگار یک نفر پشت من» (مرد، ۴۱ ساله، کد ۳۶).

یکی دیگر از مشارکت‌کنندگان گفت:

«سعی می‌کردم نفس خودم رو کنترل کنم. مبارزه با نفس. می‌گفتم خدایا به من قدرت بده عصبانی نشم. این خیلی کمک کرد. الان دیگه زود عصبانی نمی‌شم» (مرد، ۳۵ ساله، کد ۹).

مضمون پنجم: راهبرد راه‌حل‌مدار

پنجمین مضمون، راهبرد راه‌حل‌مدار بود که شامل سه مقوله فرعی «کمک گرفتن از فرد متخصص مشاوره»، «مهاجرت به شهر جدید و ساخت فرهنگ سوم» و «رفت‌وآمد بیشتر به شهر همسر برای رفع دلتنگی» می‌شود.

- کمک گرفتن از فرد متخصص مشاوره: برخی از مشارکت‌کنندگان به مراجعه به مشاور اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«چند جلسه پیش مشاور خانواده رفتیم. بهمون گفت که تفاوت فرهنگی رو باید بپذیرید و درباره‌ش حرف بزنید. خیلی از راهکارهایی که داد، به ما کمک کرد. الان کمتر دعوا می‌کنیم» (مرد، ۳۳ ساله، کد ۱۶).

فرد دیگری گفت:

«مشاور به من گفت نباید همه چیز رو ساده بگیری. باید بپذیری که شما با هم فرق دارید و این فرق‌ها قرار نیست از بین بره. این برام خیلی روشن‌گر بود» (مرد، ۳۰ ساله، کد ۲۷).

- مهاجرت به شهر جدید و ساخت فرهنگ سوم: برخی از مشارکت‌کنندگان به راهبرد خلافت‌خانه «شهر سوم» اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«ما تصمیم گرفتیم نه تو شهر من زندگی کنیم نه تو شهر خودش. اومدیم به شهر سوم، جایی که مال هیچکدومون نبود. اونجا خودمون فرهنگ جدید خودمون رو ساختیم. الان خیلی راحت‌تریم» (مرد، ۴۱ ساله، کد ۳۶).

- رفت‌وآمد بیشتر به شهر همسر برای رفع دلتنگی: برخی از مشارکت‌کنندگان به افزایش رفت‌وآمد به شهر همسر اشاره کردند. یکی از افراد گفت:

«دیدم خانمم خیلی دلتنگی می‌کنه. گفتم باشه هر ماه یک بار می‌ریم شهر

شما. این‌طوری اون هم خوشحال می‌شه، من هم دیگه دعوا ندارم. حالا حتی خودم هم دوست دارم بریم اونجا» (مرد، ۳۳ ساله، کد ۵۴).

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر که بر اساس تحلیل محتوای کیفی مصاحبه‌های ۲۵ مرد شرکت‌کننده در ازدواج‌های بین‌فرهنگی درون‌ایرانی انجام شد، نشان می‌دهد که این افراد با چالش‌های مختلف چندوجهی در شش حوزه مواجه هستند: باورهای دینی، ارتباطی، خانواده‌ها، آداب و رسوم، دوری مسافت، و تفاوت‌های منطقه‌ای و جغرافیایی. همچنین در مقابل این چالش‌ها، پنج دسته راهبرد مقابله‌ای شامل انفعالی/اجتناب‌مدار، شناختی، تعاملی، مذهبی و راه‌حل‌مدار به کار گرفته شده‌اند که در ادامه هر یک تحلیل می‌شود.

چالش‌های مرتبط با باورهای دینی: یافته‌ها نشان داد که تفاوت در حد و مرزهای مذهبی، یکی از چالش‌های اصلی است. مشارکت‌کنندگان به مواردی نظیر «مختلط بودن مجالس خانواده خانم»، «پوشش آزاد خانم» و از سوی دیگر «افراط خانم و خانواده‌اش در مذهبی بودن» اشاره کرده‌اند. این یافته با پژوهش‌های سیندانه (۲۰۱۴)، Ellison & Burdette & Wilcox (2010) و شیردل و شجاعی (۱۳۹۵) همسو است. از منظر نظریه مذاکره وجهه (Ting-Toomey, 1988)، تعارضات مذهبی در ایران با «وجهه» گره خورده است؛ تفاوت در حدود مذهبی، نه یک اختلاف سلیقه، بلکه تهدیدی برای وجهه فرد در برابر خانواده و جامعه سنتی خود محسوب می‌شود.

چالش‌های ارتباطی: بزرگ‌ترین مجموعه کدها مربوط به این حوزه بود. مشکلاتی نظیر «زبان متفاوت»، «سوءبرداشت از کلمات به دلیل گویش متفاوت»، «تفاوت در نوع شوخی‌ها» و «ضعف در مهارت‌های ارتباطی» از جمله آنهاست. این یافته با پژوهش‌های دیوانله (۲۰۱۸)، کیم و همکاران (۲۰۱۳)، هیبانی و همکاران (۲۰۱۰)، کولز (۲۰۰۹) و شارایوسکی و همکاران (۲۰۱۳) همخوانی دارد. بر اساس نظریه کاهش عدم اطمینان (ر.ک: Berger & Calabrese, 1975)، عدم پیش‌بینی رفتارهای یکدیگر، استرس ارتباطی ایجاد می‌کند. در فرهنگ ایرانی، تفاوت سبک ارتباطی مستقیم در مقابل غیر مستقیم

(مانند «رک بودن» در برابر «مخفی کاری») این عدم قطعیت را تشدید می‌کند. چالش‌های مربوط به خانواده‌ها: «دخالت خانواده‌ها»، «حسابگر بودن خانواده خانم» و «عدم کمک‌رسانی خانواده آقا» از چالش‌های جدی بود. این یافته با پژوهش‌های شیردل و شجاعی (۱۳۹۵) و سپندانه (۲۰۱۹) همسو است. از منظر نظریه سازگاری بین فرهنگی (کیم، ۲۰۰۱)، خانواده به عنوان اصلی‌ترین «شبکه اجتماعی میزبان» عمل می‌کند. در فرهنگ ایران، خانواده‌گرایی شدید باعث می‌شود حتی سال‌ها پس از ازدواج، دخالت خانواده‌ها ادامه یابد و در ازدواج‌های بین فرهنگی تشدید شود.

تفاوت در آداب و رسوم: تفاوت در «رسوم عقد، عروسی و جهیزیه» و «دیدگاه متفاوت شهرها» از چالش‌های عملی بود. این یافته با پژوهش‌های رجبی و همکاران (۱۳۹۶)، داناون (۲۰۰۴) و سان و یوان (۲۰۲۰) هماهنگ است. بر اساس نظریه استرس، مقابله و یادگیری فرهنگی (ر.ک: Kim & Yu, 2022)، هر یک از این تفاوت‌ها به عنوان یک «استرس‌زای فرهنگی» نیازمند «یادگیری فرهنگی» است.

چالش‌های ناشی از دوری مسافت و تفاوت‌های منطقه‌ای: «سختی رفت و آمد»، «نبود حمایت خانواده در دوران بارداری»، «دلتن شدن همسر»، «احساس غربت» و «تفاوت در نوع و طبع غذاها» از دیگر چالش‌ها بود. این یافته با پژوهش سان و یوان (۲۰۲۰) همخوانی دارد. از منظر نظریه هویت فرهنگی (ر.ک: Collier & Thomas, 1988)، غذا یکی از عمیق‌ترین لایه‌های هویت فرهنگی است و تفاوت در آن صرفاً یک سلیقه نیست، بلکه یک «نظام معنایی» متفاوت را نمایان می‌کند.

راهبردهای مقابله‌ای

راهبرد انفعالی / اجتناب‌مدار: شامل صبوری، سکوت، کم کردن رفت‌وآمدها، پناه بردن به کار و فرصت دادن به زمان. بر اساس نظریه مذاکره وجهه، این راهبردها در فرهنگ‌های جمع‌گرا، رایج‌تر است. راهبرد شناختی: شامل هماهنگ شدن با فرهنگ یکدیگر، یافتن نقاط مشترک،

مطالعه، معاشرت با افراد باسوادتر و عقلانی اندیشیدن. این راهبرد با مؤلفه «ظرفیت ارتباطی میزبان» در نظریه کیم (۲۰۰۱) هماهنگ است.

راهبرد تعاملی: شامل گفت و گو، بیان ادله، صحبت درباره نقاط قوت و ضعف، یادگیری زبان همسر، مشورت با خانواده‌ها و مرزبندی صحیح. این راهبردها با نظریه کاهش عدم اطمینان مرتبط هستند.

راهبرد مذهبی: شامل دعا، استعانت از خدا و ائمه، توسل به اماکن متبرکه. این راهبرد منحصر به فرد فرهنگ ایرانی است و در دسته مقابله هیجان‌مدار (ر.ک: Lazarus & Folkman, 1984) قرار می‌گیرد اما جنبه فعال دارد.

راهبرد راه حل‌مدار: شامل مراجعه به مشاور، مهاجرت به شهر سوم و ساختن فرهنگ جدید و رفت و آمد بیشتر به شهر همسر. ایده «شهر سوم» با نظریه ساخت فرهنگ سوم (ر.ک: Casmir, 1999)، همخوانی کامل دارد.

جمع‌بندی یافته‌ها

پژوهش حاضر با رویکرد کیفی و با هدف بررسی چالش‌ها و راهبردهای مقابله در ازدواج‌های بین‌فرهنگی ایران (با تأکید بر تجربه زیسته مردان) انجام شد. یافته‌ها نشان داد که مردان ایرانی با شش دسته چالش اصلی مواجه هستند که به صورت درهم‌تنیده عمل کرده، یکدیگر را تشدید می‌کنند. در مقابل، پنج دسته راهبرد مقابله‌ای به کار می‌گیرند که موفقیت آنها تا حد زیادی به جایگزینی راهبردهای انفعالی با راهبردهای تعاملی و راه‌حل‌مدار بستگی دارد.

ویژگی‌های منحصر به فرد فرهنگ ایرانی برجسته شده در این پژوهش:

۱. خانواده‌گرایی شدید
 ۲. اهمیت حیاتی مذهب به عنوان مؤلفه هویتی غیر قابل مذاکره
 ۳. تفاوت‌های درون‌فرهنگی عمیق بین استان‌ها
 ۴. نقش طلا، جهیزیه و مراسمات به عنوان نمادهای تعهد اجتماعی
 ۵. کاربرد راهبرد مذهبی به عنوان منبع مقابله فعال
- خلاصه نتایج کاربردی برای مشاوران و زوج‌درمانگران:

۱. آگاهی از چالش‌های عملی (دوری مسافت، تفاوت در مزاج و غذا، مسائل مالی جهیزیه) به موازات چالش‌های فرهنگی.
۲. هدایت زوجین از راهبردهای اجتناب مدار (سکوت، صبر، فرار به کار) به سمت راهبردهای تعاملی و راه حل مدار.
۳. بهره‌گیری از راهبرد مذهبی به عنوان یک ظرفیت، نه نادیده گرفتن آن.
۴. پیشنهاد «مهاجرت به شهر سوم» و «ساخت فرهنگ جدید» به عنوان یک راهبرد خلاقانه.
۵. آموزش مهارت‌های ارتباطی خاص (پرسش‌گری غیر تهدیدکننده، مدیریت سوء برداشت‌های زبانی، برخورد با دخالت خانواده‌ها) در برنامه‌های پیش و پس از ازدواج.

محدودیت‌های پژوهش

این پژوهش تنها بر تجربه مردان ایرانی متمرکز بود و زنان مشارکت نداشتند. حذف دو نمونه ازدواج فرامرزی (افغانستانی و عراقی) از تحلیل نهایی به دلیل ناهمگونی با تعریف عملیاتی پژوهش (ازدواج بین فرهنگی درون ایرانی) و عدم امکان استخراج مضامین مستقل از تنها دو مصاحبه، یکی دیگر از محدودیت‌ها بود. بنابراین یافته‌ها صرفاً به ازدواج‌های بین استان‌های مختلف ایران محدود است. همچنین استفاده نکردن از مثلث‌سازی در سطح داده‌ها و پژوهشگر برای اعتبار بیشتر پژوهش، یکی دیگر از محدودیت‌ها بود.

منابع

ایروانی، محمدباقر (۱۳۸۸) دروس تمهیدیه فی‌الفقه الاستدلالی، ج ۴، قم، مرکز جهانی علوم اسلامی.
جان بزرگی، مسعود (۱۴۰۰) مشاوره پیش از ازدواج، اصول، مبانی و راهبردهای عملی، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

رجبی، غلامرضا و امید حمیدی و عباس امان‌اللهی و خالد اصلانی (۱۳۹۶) «پی‌کاوی تجربه زیسته رضایت زناشویی زوجین دارای تفاوت فرهنگی: یک مطالعه پدیدارشناسی»، مشاوره و روان‌درمانی خانواده، سال هشتم، شماره ۱، صص ۱۰۵-۱۲۴.

DOI: 10.22034/fcp.2018.60859.

شیردل، سیما و فاطمه شجاعی باغینی (۱۳۹۵) ازدواج و بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت و عدم موفقیت آن، نهمین کنگره پیشگامان پیشرفت، تهران.

علینی، محمد (۱۳۹۴) «بررسی کارکردهای خانواده در شکل‌گیری سبک زندگی اسلامی»، اسلام و مطالعات اجتماعی، سال یکم، شماره ۴، صص ۷۷-۱۰۷.

Berger, C. R., & Calabrese, R. J. (1975) Some explorations in initial interaction and beyond: Toward a developmental theory of interpersonal communication. *Human Communication Research*, 1(2), 99-112.

DOI: 10.1111/j.1468-2958.1975.tb00258.x.

Broude, G. J. (1994) Marriage, family, and relationships: A cross-cultural encyclopedia. ABC-CLIO.

Cahn, D. D., & Abigail, R. A. (2007) Managing conflict through communication (3rd ed.). Pearson/Allyn and Bacon.

Casmir, F. L. (1999) Foundations for the study of intercultural communication based on a third culture building model. *International Journal of Intercultural Relations*, 23(1), 91-116.

DOI: 10.1016/S0147-1767(98)00031-4.

Cools, C. (2009) Challenges of language and communication for intercultural couples living in Finland. In *Actes du colloque ANZCA09* (Brisbane, Australie) (pp. 430-452).

Collier, M. J., & Thomas, M. (1988) Cultural identity: An interpretive perspective. In Y. Y. Kim & W. B. Gudykunst (Eds.), *Theories in intercultural communication* (pp. 99-120). Sage.

Dewaele, J. M. (2018) Pragmatic challenges in the communication of emotions in intercultural couples. *Intercultural Pragmatics*, 15(1), 29-55.

DOI: 10.1515/ip-2018-0002.

Dolan, F. E. (2011) Re-reading rape in "The Changeling". *Journal for Early Modern Cultural Studies*, 14 (2), 4-29.

- Donovan, S. P. (2004) Stress and coping techniques in successful intercultural marriages [master's thesis, Virginia Polytechnic Institute and State University]. VTechWorks.
- Ellison, C. G., Burdette, A. M., & Wilcox, W. B. (2010) The couple that prays together: Race and ethnicity, religion, and relationship quality among working-age adults. *Journal of Marriage and Family*, *72*(4), 963–975. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00742.x>
- Frame, M. W. (2004) The challenges of intercultural marriage: Strategies for pastoral care. *Pastoral Psychology*, 52, 219-232.
- Gudykunst, W. B., Yang, S. M., & Nishida, T. (1985). A cross-cultural test of uncertainty reduction theory: Comparisons of acquaintances, friends, and dating relationships in Japan, Korea, and the United States. *Human Communication Research*, 11(3), 407-455.
DOI: 10.1111/j.1468-2958.1985.tb00054.x.
- Hebbani, A., Obijiofor, L., & Bristed, H. (2010) Intercultural communication challenges confrontfemale Sudanese former refugees in Australia. *Australasian Review of African Studies*, The, 31(1), 37-61.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005) Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research*, 15(9), 1277-1288.
DOI: 10.1177/1049732305276687.
- Kim, Y. Y. (2001) *Becoming intercultural: An integrative theory of communication and cross-cultural adaptation*. Sage Publications.
DOI: 10.1080/01926187.2021.1946001.
- Kim, W. J., & Yu, S. (2022) Psychological adaptation among marriage migrant women in South Korea: Stress and coping, culture learning, and social cognition approaches. *The American Journal of Family Therapy*, 50(4), 424-441.
- Kong, K. (2012) Cultural Influences on Intercultural Relationships for Women. *International Proceedings of Economics Development and Research*, 58, 31.
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984) *Stress, appraisal, and coping*. Springer Publishing Company.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016) *Qualitative research: A guide to design and implementation* (4th ed.). Jossey-Bass.
- Pashchuk, Y. (2012) Intercultural marriages in Norway: Norwegian Ukrainian case [Master's thesis, VID Specialized University]. VID: Open. Retrieved from <https://vid.brage.unit.no/vid-xmlui/handle/11250/162215>
- Sharaievska, I., Kim, J., & Stodolska, M. (2013) Leisure and marital satisfaction in intercultural marriages. *Journal of Leisure Research*, 45 (4), 445–465.
DOI:10.1080/00222216.2013.11950290.
- Sindane, S. M. (2014) Perceptions of intercultural marriage: the lived experiences of South Africans and African foreigners in intercultural marriage [master's thesis, University of KwaZulu-Natal]. UKZN Research Space.
- Sun, Y., & Yuan, L. (2021, January) A Study of Sino-Western Intercultural Marriage from A Cross-Cultural Perspective. In 6th Annual International

Conference on Social Science and Contemporary Humanity Development (SSCHD 2020) (pp. 206-209). Atlantis Press.

DOI: 10.2991/assehr.k.210106.039.

Ting-Toomey, S. (1988) Intercultural conflict styles: A face-negotiation theory. In Y. Y. Kim & W. B. Gudykunst (Eds.), *Theories in intercultural communication* (pp. 213–235). Sage.

Thompson, J. C., & Collier, M. J. (2006) Toward contingent understandings of intersecting identifications among selected U.S. interracial couples: Integrating interpretive and critical views. *Communication Quarterly*, 54 (4), 487-506.

DOI:10.1080/01463370601036671.